

אסורות, כי בזה י"ל דהאכילה אסורה מחמת לתא דההנאה, אך אמ"ה דב"נ שאיסורו איסור גזל משולחן הרב כי נפש החי בעצמותה אינה עומדת לאכילה, בזה אין הכרח שאיסור אכילה כולל איסור הנאה.

הלא מעתה נראה לדון בתירוץ האור המאיר, כי נראה דאיסור אכילה מעץ הדעת לא היה איסור חפצא, כי אם שלא הותרה לו לאדם

הראשון טעימת זה האילן משולחן רבו, כי פירות זה האילן אינם עומדין לאכילה, [וכעין כל אוכל לפני ברכת הנהנין, יעוין בברכות לה.], באופן דלפי"ז נמצא דגדר האיסור הוא מחמת דורא דגזל, וא"כ במה שהזהיר הקב"ה לבל יאכל מעץ הדעת אין הכרח דאף איסור הנאה במשמע, וא"כ היה מותר לו לאדם ליהנות מעץ הדעת, ויל"ד.

טענת פטור של אדם הראשון באכלו מעץ הדעת

אוצר חכמות

היא נתנה לי מן העץ ואוכל. [פ"ג פי"ב]

אשר נראה בביאור הכתובים, דהנה בספר שמן ששון [להמגן אברהם] הביא בשם הרמ"ע מפאנו במאמר צבאות ה' סי' ט"ו שלא רצו הזרועות של אדם להתפשט ולא הידים להפתח, רק היא נתנה לתוך פיו, וכתב המגן אברהם שם שזהו שאמר אדם הראשון להקב"ה היא נתנה לי מן העץ ואוכל, היינו שהיא הכניסה לתוך פיו והוא לא נגע באוכל, יעו"ש לענין מוקצה.

והנראה לפלפל בזה, דהנה בכס"מ פ"י תרומות ה"ג כתב דאם תחב לו חבירו אוכל לתוך בית הבליעה אין כאן הנאת גרונו, ומדבריו למדנו דאם חבירו תחב לו איסור לתוך פיו פטור לפי שאין כאן הנאת גרון, והוא עפ"י מה דקי"ל בחולין קג: כדעת ר' יוחנן דכל איסורי תורה איסורים בהנאת גרון בלבד.

ובבית יצחק יו"ד ח"א סי' פ"ח סק"ג תמה על דברי הכס"מ מהא דכתובות ל: דאם תחב לו חבירו תרומה לתוך פיו חייב בתשלומי תרומה, הרי ע"כ דיש כאן הנאת גרון, וכתב דצריך לומר דכוונת הכס"מ הוא בגוונא שתחב לו חבירו אל תוך עומק בית הבליעה, דבזה אף הנאת גרונו ליכא, ואף שיש כאן הנאת מעיים מ"מ הנאת גרונו אין כאן ופטור, [והעירוני שכ"ה בתורא"ש כתובות ל: ד"ה ואי], יעו"ש מה שנחלקו האחרונים בדין

הנאת מעיים בלא הנאת גרון כלל. **ויעוין** בספר זרע אברהם [להגר"א לופטביר חתנו של האו"ש] סי' י"ג מערכת בליעה שדן אם בליעה חשיב אכילה כדרך או אכילה שלא כדרך, והביא דעת התורת חיים בחולין קכ. דחשיב אכילה שלא כדרך, ובנודע ביהודה יו"ד סי' ל"ה השיג עליו, והזרע אברהם הוכיח מכמה סוגיות דחשיב אכילה כדרך, חדא מסוגיא דכתובות ל: לענין אכילת תרומה, וכן מסוגיא דיומא פא. שאם זר בלע שזפין של תרומה חייב.

הלא מעתה מבואר מאד טענתו של אדם הראשון, דחזה תחבה לו מפרי עץ הדעת אל תוך עומק בית הבליעה, באופן דאין כאן הנאת גרונו, ומאחר שכן מן הדין שאדם פטור על מה שאכל, וכמבואר בחולין שם דכל איסורי תורה אסורים רק כאשר יש הנאת גרון, וכן יש לומר דטענת אדם הוא כדעת התורת חיים דבליעה חשיב אכילה שלא כדרך, וממילא פטור כדין כל איסורי אכילה שאינו חייב באכלן שלא כדרך הנאתן.

אכן באמת לא נתקבלה טענתו של אדם, כי נתבאר לעיל [פ"ג פי"ז] דיסוד איסור אכילה מעץ הדעת אינו מדין מאכלות אסורות, אלא מחמת לתא דגזילה משולחן רבו, וא"כ שפיר נתחייב אדם על מעשיו, דאף באכילה שלא כדרך חשיב גזילה, [ויעוין בספר שמן ששון